

Samenvatting

Gemeenten zijn wettelijk verplicht om gezondheidsbeleid te ontwikkelen en uit te voeren. Gemeenten in Zuid-Limburg werken samen met de GGD aan een nieuw regionaal gezondheidsbeleid (2025-2030) met als doel gezondheidsachterstanden te verminderen. Het beleid richt zich op vier pijlers: gezond opgroeien, gezond blijven (fysiek en mentaal), en een gezonde leefomgeving. De bestaande Trendbreukaanpak wordt voortgezet en de focus wordt verbreed om de algehele gezondheid te verbeteren.

1. Beslispunten

1. Om de beleidsnota 2025-2030 'Gezondheid nu voor later!' voor te leggen aan de gemeenteraad ter besluitvorming.

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 24 juni 2025:

Conform.

2. Aanleiding

De 16 gemeenten van Zuid-Limburg zijn wettelijk verplicht gezondheidsbeleid te ontwikkelen en doen dit al meer dan vijftien jaar samen. Het huidige regionale gezondheidsbeleid loopt af in 2024, waardoor een nieuw beleid voor de periode 2025-2030 noodzakelijk is. In samenwerking met de GGD Zuid-Limburg is daarom begin 2024 het proces gestart voor het nieuwe beleid 'Gezondheid nu, voor later!'. Dit beleid is tot stand gekomen na uitgebreid overleg met gemeentelijke regiegroepen, stuurgroepen en adviesraden. Ondanks eerdere inspanningen blijven gezondheidsachterstanden in de regio een hardnekkig probleem, wat vraagt om een vernieuwde, bredere aanpak. Het nieuwe beleid richt zich op vier pijlers: gezond opgroeien, gezond blijven (fysiek en mentaal), gezonde geest en een gezonde leefomgeving

3. Beoogd effect

Door het Regionaal Gezondheidsbeleid 2025-2030 vast te stellen, beogen we een meetbare verbetering van de gezondheid van onze inwoners in Zuid-Limburg. We streven naar een significante vermindering van de gezondheidsachterstanden ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Dit beleid moet leiden tot een effectieve en integrale aanpak van gezondheidsbevordering, waarin preventie en 'health in all policies' centraal staan. Uiteindelijk willen we dat alle inwoners van Zuid-Limburg, ongeacht hun achtergrond, gelijke kansen hebben op een gezond leven.

4. Argumenten

1.1 Gemeenten zijn verplicht, conform artikel 13 uit de Wet publieke gezondheid, binnen twee jaar na openbaarmaking van de landelijke gezondheidsnota een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vast te stellen.

Het regionaal gezondheidsbeleid 2020-2023 'Zuid Springt Eruit' had een looptijd tot en met 2023. Het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg heeft in september 2023 ingestemd met het voorstel om het huidige regionale gezondheidsbeleid met één jaar te verlengen tot en met 2024. Dat had te maken met de invoering van het Integraal Zorg Akkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dat wil zeggen dat conform de Wet publieke gezondheid, een nieuw regionaal gezondheidsbeleid dient te worden vastgesteld.

5. Kanttekeningen of risico's

1.1 Ondanks de enorme opgave op het gebied van gezondheid en het inlopen van achterstanden hebben we geen extra financiële ruimte voor investeringen in publieke gezondheid.

Er zijn Rijksbezuinigingen aangekondigd op de publieke gezondheid waarbij, naast de bezuinigingen op preventie, met name bij Versterking van Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid (VIP) sprake is van forse taakstelling binnen de GGD Zuid-Limburg vanaf 2026. Daarnaast zien veel Zuid-Limburgse gemeenten een ravijnjaar op zich afkomen en hebben zij te maken met grote financiële vraagstukken. Hoewel het zorgakkoord met het nieuw aanvullende zorg- en welzijnsakkoord, wordt uitgebreid is nog onduidelijk wat dit op de lange termijn betekent voor de GALA-middelen en het aandeel voor de gemeenten in de IZA-middelen. Wel is duidelijk als deze middelen over gaan naar het gemeentefonds dat dit gepaard gaat met een bezuiniging van 10%. Het staat buiten kijf dat eventuele financiële beperkingen en bezuinigingen op de publieke gezondheid een remmend effect hebben op het realiseren van de ambities.

6. Financiële gevolgen

De uitvoering van het voorgestelde gezondheidsbeleid brengt geen extra financiële consequenties met zich mee, omdat het gerealiseerd wordt via bestaande uitvoeringsplannen en binnen de huidige budgettaire kaders, inclusief middelen uit GALA en IZA. De financiering van de uitvoering, die deels door de GGD Zuid-Limburg en deels door andere samenwerkingspartners met eigen financieringsstromen wordt gedragen, past binnen de reeds vastgestelde financiële structuren.

Pijlers-Financiële stromen:

De pijler '**Gezond Opgroeien**' wordt gefinancierd via bestaande budgetten van de GGD, IZA en uitvoerende organisaties, en wordt grotendeels ingevuld door het Werkplan Trendbreuk 2024-2026 en het programmaplan Trendbreuk.

De pijler '**Gezond Blijven**' worden gedekt door bestaande GALA- en IZA-middelen en gemeentelijke budgetten, aangevuld met mogelijke samenwerking met andere partners zonder noodzakelijke extra investeringen.

De pijler '**Gezonde Geest**' komt voornamelijk uit bestaande GALA- en IZA-middelen, aangevuld met specifieke rijksmiddelen voor suïcidepreventie, waarbij regionale samenwerking gestimuleerd wordt.

De pijler '**Gezonde Leefomgeving**' wordt gefinancierd door bestaande GALA-middelen en gemeentelijke budgetten, gericht op het integreren van gezondheid in de fysieke leefomgeving, met aanvullende rijksfinanciering voor infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid.

7. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

Het Regionaal Gezondheidsbeleid in Zuid-Limburg kenmerkt zich door een gezamenlijke aanpak van de zuid Limburgse gemeenten. Deze samenwerking is essentieel om de brede gezondheidsuitdagingen in de regio effectief het hoofd te bieden en een integrale benadering van preventie en zorg te waarborgen. De politieke bespreking in de domeinvergadering sociaal en de besluitvorming door de raad ten aanzien van het Regionaal Gezondheidsbeleid vindt plaats in september 2025.

Echter de ambitie van Maastricht op het gebied van gezondheid reikt verder dan de regionale consensus. Om deze reden is het programma gezond Maastricht ontwikkeld. Dit programma is een verdieping van de regionale ambities, specifiek toegesneden op de unieke behoefte en mogelijkheden van de stad, met als doel een vooruitstrevende en innovatieve aanpak van gezondheidsbevordering en-bescherming te realiseren. De uitvoering van het regionaal gezondheidsbeleid zal concreet vorm krijgen binnen het programma Gezond Maastricht. Dit betekent dat de bredere regionale doelstellingen en strategieën op het gebied van Gezondheid specifiek geïmplementeerd en doorontwikkeld zullen worden in dit lokaal programma. De beeldvormende/informatieve bespreking van het programma Gezond Maastricht staat aansluitend na de politieke bespreking van het Regionaal Gezondheidsbeleid gepland in de domeinvergadering van 2 september 2025.

Voor het Regionaal gezondheidsbeleid staat een tussenevaluatie gepland in 2028. Met deze tussenevaluatie kunnen gemeenten goed volgen hoe de beleidsuitgangspunten per onderdeel uitwerking vinden. Deze tussenevaluatie laat de stappen zien die in het proces gezet zijn. Deze informatie wordt aangevuld met gegevens uit de gezondheidsmonitors. Op basis van deze evaluatiegegevens worden doelen bijgesteld.

8. Communicatie

Het collegebesluit wordt openbaar gemaakt en de gemeenteraad ontvangt het raadsvoorstel ter besluitvorming. De regionale werkgroep en de GGD Zuid-Limburg worden geïnformeerd, en het beleidsplan wordt na vaststelling gepubliceerd op de gemeentelijke websites. Daarnaast wordt een

communicatiestrategie ontwikkeld om het beleid bekend te maken bij relevante partijen en inwoners, met als doel draagvlak te creëren en de urgentie van de problematiek te benadrukken.